

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 658/2014-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2014 prerokoval vyhlásenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. KP/3/2014-14 zo 14. apríla 2014 vyjadrené prostredníctvom jeho podpredsedníčky Jarmily Urbancovej o odmietnutí sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky Juraja Horvátha, Lajosa Mészáros a Sergeja Kohuta pre ich predpojatosť v rozhodovaní vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 7/2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky Lajos Mészáros a Sergej Kohut **n i e s ú v y l ú č e n í** z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. II. ÚS 7/2014.

2. Konanie vo zvyšnej časti **z a s t a v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 22. apríla 2014 doručené vyhlásenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“)

č. k. KP/3/2014-14 zo 14. apríla 2014 vyjadrené prostredníctvom jeho podpredsedníčky Jarmily Urbanovej, ktorým podľa § 28 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vzniesol námietku predpojatosti sudcov ústavného súdu Juraja Horvátha, Lajosa Mészárosa a Sergeja Kohuta vo veci sťažnosti Š. G., pre namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžr 46/2011 z 25. januára 2012, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 7/2014-25 z 15. januára 2014.

Pokiaľ ide o sudcu Juraja Horvátha, najvyšší súd poukázal na obsah trestného oznámenia podaného vtedajším predsedom najvyššieho súdu Štefanom Harabinom (ďalej len „predseda najvyššieho súdu“) z 22. februára 2013, ako aj na jeho pretrvávajúci odmietavý postoj k označenému sudcovi.

Pokiaľ ide o sudcu Sergeja Kohuta, najvyšší súd poukázal na skutočnosť, že označený sudca ako neúspešný kandidát napadol voľbu predsedu najvyššieho súdu konanú ešte v roku 2003 sťažnosťou na ústavnom súde, o ktorej tento následne rozhodoval. Okrem toho označený sudca bol na vlastnú žiadosť uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 72/07 z 3. apríla 2007 vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 467/2006.

V ďalšej časti vyhlásenia najvyšší súd uviedol, že 23. augusta 2013 podal predseda najvyššieho súdu na všetkých troch sudcov druhého senátu ústavného súdu – t. j. Juraja Horvátha, Lajosa Mészárosa a Sergeja Kohuta podnet na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania z dôvodu, že vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 18/2013 vydal ústavný súd 22. mája 2013 nález, ktorý „je evidentne v rozpore s jeho odôvodneniami“, keďže v ňom nie je uvedené porušenie žiadneho ustanovenia Trestného poriadku a vo veci

bolo rozhodované iba o sťažnosti jedného obvineného, malo ním dôjsť k zrušeniu celého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 20/2012 zo 6. júna 2012 a celá vec mala byť vrátená na ďalšie konanie. Senát ústavného súdu mal v tejto veci rozhodnúť bez logickej úvahy a rešpektovania akýchkoľvek pravidiel výkladu právnych noriem.

V závere vyhlásenia najvyšší súd poukázal na Bangalórske zásady správania sudcov a komentár k nim, tak ako sú uvedené v rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva v právnej veci predsedu najvyššieho súdu proti Slovenskej republike.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd navrhol sudcov ústavného súdu Juraja Horvátha, Lajosa Mészárosa a Sergeja Kohuta vylúčiť pre ich predpojatosť z výkonu sudcovskej funkcie v konaní o sťažnosti vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. II. ÚS 7/2014.

Sudca ústavného súdu Lajos Mészáros vo svojom vyjadrení z 29. septembra 2014 uviedol:

„... ústavná konformnosť predmetného rozhodnutia je v zásade obhájená už aj súvisiacou analýzou nášho analytického oddelenia sp. zn. Spr 846/2013 z 10. septembra 2013. Toto rozhodnutie bolo vydané na základe judikatúry ostatných senátov ústavného súdu a v súlade s ňou, ako aj v súlade s judikatúrou ESHP...“

Prehlasujem, že v predmetnej veci sa necítim byť predpojatý ani pre pomer k veci ani pre pomer k účastníkom konania a ani k právnemu zástupcovi.

Na záver poznamenávam, že rovnaké dôvody predpojatosti boli predmetom rozhodovania ústavného súdu už aj vo veciach napr. III. ÚS 305/2014, III. ÚS 306/2014 alebo III. ÚS 307/2014.“

Sudca ústavného súdu Sergej Kohut vo svojom vyjadrení zo 4. novembra 2014 uviedol:

„Sťažovateľa... nepoznám a neviem o koho sa jedná. Takisto nepoznám a nikdy som nebol v kontakte s jeho právnym zástupcom...“

Dôvody, ktoré menovaná z titulu svojej funkcie uvádza ako námietku domnejšej zaujatosti vo veci, už boli predmetom niekoľkých rozhodnutí, tzv. námietkového senátu

Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý sa jasne vyjadril, že takéto dôvody ako uvádza menovaná, neboli dôvodom na moje vylúčenie vo veciach konať ako sudca. Toto muselo byť podpredsedníčke uvedeného súdu známe. Z uvedeného dôvodu považujem ňou vznesené námietky voči mojej osobe za zneužívanie funkcie jej postavenia...

Vychádzajúc z uvedeného prehlasujem, že sa necítim vo veci byť zaujatým, a preto nevidím dôvod na moje vylúčenie z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci.“

II.

Podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nepredpojatosti.

Podľa § 28 ods. 1 zákona o ústavnom súde účastník konania môže vyhlásiť, že niektorého zo sudcov odmieta pre jeho predpojatosť. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť vznikli do začiatku ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť najneskôr na začiatku ústneho pojednávania. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť, vznikli v priebehu prvého ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť bez zbytočného odkladu. Na neskoršie vyhlásenie o odmietnutí sudcu pre predpojatosť sa neprihliada a ústavný súd už o ňom nerozhoduje.

Podľa § 28 ods. 2 druhej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu pre predpojatosť rozhodne iný senát.

Podľa čl. IV odseku 1 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie na obdobie 1. 3. 2014 – 28. 2. 2015 v znení Dodatku č. 1, ktorým sa mení a dopĺňa Rozvrh práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie 1. 3. 2014 – 28. 2. 2015 (ďalej len „rozvrh práce“) o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhoduje tretí senát, ak ide o sudcov druhého senátu.

Sťažnosť vedená ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 7/2014, v konaní o ktorej najvyšší súd vzniesol námietku predpojatosti, bola pridelená sudcovi spravodajcovi Lajosovi Mészárosovi, ktorý je členom druhého senátu ústavného súdu.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že existenciu nestrannosti sudcu treba posudzovať podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00).

Objektívna nestrannosť sa nikdy neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. V danom prípade teda platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Objektívna nestrannosť sudcu je založená na vonkajších prejavoch previazanosti sudcu s prerokúvaným prípadom či jeho vzťahom k účastníkom (resp. vedľajším účastníkom) konania (m. m. I. ÚS 352/2010). V prípade subjektívneho hľadiska sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersack v. Belgicko – rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

1. Pokiaľ ide o posúdenie námietok predpojatosti, ktorých obsah poukazuje na nepriateľskú povahu vzťahu medzi predsedom najvyššieho súdu a sudcom ústavného súdu Sergejom Kohutom, ústavný súd vychádzal zo skutočnosti, že účastníkom konania pred ústavným súdom je najvyšší súd, a nie jeho predseda, resp. podpredsedníčka. Z tohto pohľadu je potrebné vnímať aj oprávnenie „zástupcu účastníka“ podať námietky predpojatosti proti sudcovi ústavného súdu prerokúvajúcemu predmetnú sťažnosť, najmä pokiaľ ide o dôvody uvádzané v týchto námietkach. Za takejto situácie preto nemôžu obstať také námietky predpojatosti, ktoré sa týkajú výlučne vzťahu namietaného sudcu ústavného súdu k predsedovi najvyššieho súdu – tento totiž nie je účastníkom pôvodného konania a nebol ani členom dovolacieho senátu, ktorý o veci rozhodoval (podobne napr. I. ÚS 223/2012, III. ÚS 30/2012, I. ÚS 36/2013, III. ÚS 77/2013, III. ÚS 564/2013).

Pokiaľ ide o námietku predpojatosti týkajúcu sa podania podnetu na začatie disciplinárneho stíhania 23. augusta 2013 predsedom najvyššieho súdu z dôvodu jeho nesúhlasu s výsledkami predchádzajúcej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, ústavný súd opätovne pripomína, že dôvodom na vylúčenie sudcu/ov nemôže byť jeho/ich postup (a rozhodovanie) v inej veci, v ktorej bol najvyšší súd účastníkom konania. Pri posúdení tohto dôvodu je potrebné vychádzať z právnej úpravy obsiahnutej v § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach. Uplatnená námietka jednoznačne spadá do rámca negatívne vymedzených okolností, na ktoré ústavný súd pri rozhodovaní o vylúčení sudcu nemôže prihliadať (podobne napr. III. ÚS 305/2014, III. ÚS 306/2014, III. ÚS 307/2014).

Po preskúmaní predloženého vyhlásenia tretí senát ústavného súdu nezistil také skutočnosti, ktoré by podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde viedli k vylúčeniu sudcov Lajosa Mészárosa a Sergeja Kohuta z výkonu ich sudcovskej funkcie v danej veci, preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku uznesenia.

2. Sudcovi Jurajovi Hováthovi zaniklo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu 4. júla 2014.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) alebo Trestného poriadku.

Podľa § 103 OSP kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 prvej vety OSP ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 107 ods. 1 OSP ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy vecí, či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať.

Vzhľadom na uvedenú skutočnosť ústavný súd konanie v časti týkajúcej sa vyhlásenia najvyššieho súdu o odmietnutí sudcu ústavného súdu Juraja Horvátha pre jeho predpojatosť v danej veci zastavil podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 107 ods. 1 OSP (bod 2 výroku uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2014